وَ مَنْ أَحْسَنُ قَوْلاً مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَ عَمِلَ صَالِحاً وَ قَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ (33) وَ لاَ تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَ لاَ السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ (34) وَ مَا يُلَقَّاهَا إِلاَّ الَّذِينَ صَبَرُوا وَ مَا يُلَقَّاهَا إِلاَّ ذُو حَظًّ عَظِيم (35) وَ إِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (36) وَ مِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ لاَ تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَ لاَ لِلْقَمَرِ وَ اسْجُدُوا لِللهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ (37) فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ هُمْ لاَ يَسْأُمُونَ (38) وَ مِنْ آيَاتِهِ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً

فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَ رَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (39) إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لاَ يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَ فَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِي آمِناً يَوْمَ الْقِيَامَةِ اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (40) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَ إِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ (41) لاَ يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ لاَ مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ (42) مَا يُقَالُ لَكَ إِلاَّ مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبُّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَ ذُو عِقَابِ أَلِيمِ (43) وَ لَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآناً أَعْجَمِيّاً لَقَالُوا لَوْ لاَ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَ أَعْجَمِيٌّ وَ عَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَ شِفَاءٌ وَ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ فِي

آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَ هُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولِئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ (44)

Who is better in speech than one who calls (men) to Allah, works righteousness, and says, "I am of those who bow in Islam"? Nor can goodness and evil be equal. Repel (evil) with what is better: Then will he between whom and thee was hatred become as it were thy friend and intimate! And no one will be granted such goodness except those who exercise patience and self-restraint,none but persons of the greatest good fortune. And if (at any time) an incitement to discord is made to thee by the Satan, seek refuge in Allah. He is the One who hears and knows all things. Among His signs are the night and the day, and the sun and the moon. Prostrate not to the sun and the moon, but prostrate to Allah, who created them, if it is Him ye wish to serve. But if the (unbelievers) are arrogant, (no matter): for in the presence of thy Lord are those who celebrate His praises by night and by day. And they never flag (nor feel themselves above it). And among His Signs in this: thou seest the earth barren and desolate; but when We send down rain to it, it is stirred to life and yields increase. Truly, He Who gives life to the (dead) earth can surely give life to (men) who are dead. for He has power over all things. Those who pervert the truth in Our signs are not hidden from Us. Which is better?- he that is cast into the fire, or he that comes safe through, on the day of judgment? Do what ye will: verily He seeth (clearly) all that ye do. Those who reject the Message when it comes to them (are not hidden from Us). And indeed it is a book of exalted power. No falsehood can approach it from before

or behind it: It is sent down by one full of wisdom, worthy of all praise. Nothing is said to thee that was not said to the messengers before thee: that thy lord has at his command (all) forgiveness as well as a most grievous chastisement. Had We sent this as a Quran (in the language) other than Arabic, they would have said: "Why are not its verses explained in detail? What! A foreign (tongue)and (a messenger) an Arab?" Say: "It is a guide and a healing to those who believe; and for those who believe not, there is a deafness in their ears, and it is blindness in their (eyes): They are (as it were) being called from a place far distant!"

اوراُس شخص کی بات ہے احجھی بات اور کس کی ہو گی جس نے اللّٰہ کی طر ف بلا با اور نیک عمل کیااور کہا کہ میں مسلمان ہوں-اورائے نی ، نیکی اور بدی یکسال نہیں ہیں۔تم بدی کواُس نیکی سے د فع کر وجو بہترین ہو۔تم دیکھوگے کہ تمہارے ساتھ جس کی عداوت بڑی ہوئی تھی وہ حبگری دوست بن گیاہے۔ یہ صفت نصیب نہیں ہوتی مگراُن لو گوں کوجو صبر کرتے ہیں،اور یہ مقام حاصل نہیں ہوتا مگراُن لو گوں کو جو بڑے نصیبے والے ہیں-اورا گرتم شیطان کی طرف سے کو فی اکساہٹ محسوس کر و تواللہ کی پناہ مانگ لو، وہ سب کچھ سنتااور جانتاہے -اللہ کی نشانیوں میں سے ہیں یہ رات اور دن اور سورج اور جاند - سورج اور جاند کو سجدہ نہ کروبلکہ اُس خدا کو سجدہ کروجس نے انہیں پیدا کیا ہے اگر فی الواقع تم اُسی

کی عیادت کرنے والے ہو۔لیکن اگر یہ لوگ غرور میں آکرا پنی ہی بات پر اڑے رہیں توپر وانہیں،جو فرشتے تیرے رب کے مقرب ہیں وہ شب وروزاس کی تشبیح کررہے ہیںاور کبھی نہیں تھکتے۔اوراللہ کی نشانیوں میں سے ایک یہ ہے کہ تم دیکھتے ہوز مین سونی پڑی ہوئی ہے، پھر جو نہی کہ ہم نے اس پریانی برسایا، یکا یک وہ پھبک اٹھتی ہے اور پھول جاتی ہے۔ یقیناً جو خدااس مری ہوئی زمین کو جلااٹھا تا ہے وہ مرد وں کو بھی زندگی بخشنے والا ہے۔ یقیناً وہ ہر چیزیر قدرت رکھتا ہے۔جو لوگ ہماری آیات کوالئے معنی پہناتے ہیں وہ ہم سے کچھ چھیے ہوئے نہیں ہیں-خود ہی سوچ لو کہ آیاوہ شخص بہتر ہے جو آگ میں حجو نکا جانے والاہے یاوہ جو قیامت کے روزامن کی حالت میں حاضر ہو گا؟ کرتے رہو جو کچھ تم چاہو، تمہاری ساری حرکتوں کواللہ دیکھ رہاہے۔ یہ وہ لوگ ہیں جن کے سامنے کلام نصیحت آیا تو انہوں نے اسے ماننے سے انکار کر دیا۔ مگر حقیقت بہ ہے کہ بیرا یک زبر دست کتاب ہے، باطل نہ سامنے سے اس پر آسکتا ہے نہ پیچھے سے، یہ ایک حکیم وحمید کی نازل کر دہ چیز ہے۔ایے نبی متم کو جو کچھ کہا جارہاہے اس میں کوئی چیز بھی ایسی نہیں ہے جو تم سے پہلے گزرے ہوئے رسولوں سے نہ کہی جاچکی ہو۔ بے شک

تمہارارب بڑادر گزر کرنے والا ہے ،اوراس کے ساتھ بڑی در دناک سزادیئے والا بھی ہے۔اگر ہم اِس کو عجمی قرآن بناکر جیجے توبہ لوگ کہتے "کیوں نہاس کی آیات کھول کر بیان کی گئیں؟ کیا ہی عجیب بات ہے کہ کلام عجمی ہے اور مخاطب عربی "-اِن سے کہو یہ قرآن ایمان لانے والوں کے لیے تو ہدایت اور شفاہے، گر جولوگ ایمان نہیں لاتے اُن کے لیے یہ کانوں کی ڈاٹ اور آنکھوں کی پٹی ہے۔اُن کا حال توابیا ہے جیسے اُن کودور سے پکارا جار ہا ہو۔

और उस शख्स की बात से अच्छी बात और किसकी होगी जिसने अल्लाह की तरफ़ बुलाया और नेक अमल किया और कहा कि मैं मुसलमान हूँ | और ऐ नबी, नेकी और बदी यकसाँ नहीं हैं | तुम बदी को उस नेकी से दफ़ा करो जो बेहतरीन हो | तुम देखोगे कि तुम्हारे साथ जिसकी अदावत पड़ी हुई थी वह जिगरी दोस्त बन गया है | यह सिफ़त नसीब नहीं होती मगर उन लोगों को जो सब्र करते हैं, और यह मक़ाम हासिल नहीं होता, मगर उन लोगों को जो बड़े नसीबेवाले हैं | और अगर तुम शैतान की तरफ़ से कोई उकसाहट महसूस करो तो अल्लाह की पनाह माँग लो, वह सब कुछ सुनता और जानता है | अल्लाह की निशानियों में से हैं ये रात और दिन और सूरज और चाँद | सूरज और चाँद को सजदा न करो, बल्कि उस ख़ुदा को सजदा करो जिसने इन्हें पैदा किया है अगर फ़िल-वाक़े तुम उसी की इबादत करनेवाले हो | लेकिन अगर ये लोग गुरुर में आकर अपनी ही बात पर

अड़े रहें तो परवाह नहीं, जो फ़रिश्ते तेरे रब के मुक़र्रब हैं वो शब व रोज़ उसकी तस्बीह कर रहे हैं और कभी नहीं थकते । और अल्लाह की निशानियों में से एक यह है कि तुम देखते हो ज़मीन सूनी पड़ी हुई है, फिर ज्यों ही कि हमने उसपर पानी बरसाया, यकायक वह फबक उठती है और फूल जाती है । यक़ीनन जो ख़ुदा इस मरी हुई ज़मीन को जिला उठाता है वह मुदों को भी ज़िन्दगी बख्शनेवाला है । यक़ीनन वह हर चीज़ पर क़ुदरत रखता है जो लोग हमारी आयात को उल्टे मानी पहनाते हैं वे हमसे कुछ छिपे ह्ए नहीं हैं । ख़ुद ही सोच लो कि आया वह शख्स बेहतर है जो आग में झोंका जानेवाला है या वह जो क़ियामत के रोज़ अम्न की हालत में हाज़िर होगा? करते रहो जो कुछ त्म चाहो, त्म्हारी सारी हरकतों को अल्लाह देख रहा है । ये वे लोग हैं जिनके सामने कलामे-नसीहत आया तो उन्होंने उसे मानने से इनकार कर दिया । मगर ह़क़ीक़त यह है कि एक ज़बरदस्त किताब है । बातिल न सामने से इसपर आ सकता है न पीछे से, यह एक हकीम व हमीद की नाज़िलकरदा चीज़ है । ऐ नबी त्मको जो कुछ कहा जा रहा है उसमें कोई चीज़ भी ऐसी नहीं है जो तुमसे पहले गुज़रे हुए रसूलों को न कही जा चुकी हो । बेशक तुम्हारा रब बड़ा दरगुज़र करनेवाला है, और इसके साथ बड़ी दर्दनाक सज़ा देनेवाला भी है | अगर हम इसको अजमी क़ुरआन बनाकर भेजते तो ये लोग कहते, "क्यों न इसकी आयात खोलकर बयान कि गईं? क्या ही अजीब बात है कि कमाल अजमी है और म्खाताब अरबी |" इनसे कहो, यह क़्रआन ईमान लानेवालों के लिए तो हिदायत और शिफ़ा है, मगर जो लोग ईमान

नहीं लाते उनके लिए यह कानों की डाट और आँखों की पट्टी है | उनका हाल तो ऐसा है जैसे उनको दूर से पुकारा जा रहा हो |